

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

21. ledna 2010 *

Ve věci C-472/08,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Augstākās Tiesas Senāts (Lotyšsko) ze dne 23. října 2008, došlým Soudnímu dvoru dne 4. listopadu 2008, v řízení

Alstom Power Hydro

proti

Valsts ieņēmumu dienests,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, předseda senátu, E. Levits, A. Borg Barthet, J.-J. Kasel (zpravodaj)
a M. Berger, soudci,

* Jednací jazyk: lotyština.

generální advokát: P. Cruz Villalón,
vedoucí soudní kanceláře: C. Strömholm, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 22. října 2009,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Alstom Power Hydro V. Gencsem, advokáts,
- za Valsts ieņēmumu dienests D. Jakānsem a I. Pētersone, jako zmocněnci,
- za lotyšskou vládu D. Jakānsem, jakož i K. Drēviņa a E. Eihmane, jako zmocněnci,
- za vládu Spojeného království H. Walker, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s M. Angiolinim, barrister,
- za Komisi Evropských společenství A. Saukou a M. Afonso, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- ¹ Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 18 odst. 4 šesté směrnice Rady 77/388/EHS ze dne 17. května 1977 o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu – Společný systém daně z přidané hodnoty: jednotný základ daně (Úř. věst. L 145, s. 1; Zvl. vyd. 09/01, s. 23, dále jen „šestá směrnice“).
- ² Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností Alstom Power Hydro (dále jen „Alstom“), lotyšskou dceřinou společností společnosti Alstom Hydro France a Valsts ieņēmumu dienests (lotyšská daňová správa, dále jen „VID“) ve věci vrácení přeplatků na dani z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) zaplacené společností Alstom.

Právní rámec

Šestá směrnice

3 Článek 18 odstavce 2 až 4 šesté směrnice stanoví:

„2. Osoba povinná k dani provede odpočet daně tak, že od celkové výše daně z přidané hodnoty splatné za dané zdaňovací období odečte celkovou výši daně, u níž v průběhu téhož období vznikl nárok na odpočet, který může být uplatněn podle odstavce 1.

[...]

3. Členské státy stanoví podmínky a postup, jímž může být osoba povinná k dani oprávněna k provedení odpočtu daně, který neprovedla v souladu s odstavci 1 a 2.

4. Jestliže za dané zdaňovací období výše přípustného odpočtu daně překročí výši splatné daně, mohou členské státy vrátit daň nebo převést nadměrný odpočet daně do následujícího období v souladu s podmínkami, které samy stanoví.

Členské státy mohou nicméně odmítnout vrácení nadměrného odpočtu daně nebo jeho převedení do dalšího období, jestliže je jeho výše zanedbatelná.“

Vnitrostátní právní úprava

- 4 V souladu s čl. 12 odst. 10 zákona o dani z přidané hodnoty (likums par pievienotās vērtības nodokli, *Latvijas Vēstnesis*, 1995, č. 49, dále jen „zákon o DPH“) může osoba povinná k dani požádat o to, aby částka DPH, která byla neoprávněně zaplacená, byla převedena na zaplacení jiných daní, poplatků nebo jiných povinných plateb dlužných státu.
- 5 Podle čl. 12 odst. 11 téhož zákona musí VID vrátit osobě povinné k dani její přeplatek daně ve lhůtě 30 dnů po obdržení důvodné žádosti osoby povinné k dani a požadovaných dokladů.
- 6 Článek 16 odst. 10 zákona o daních a poplatcích (likums par nodokļiem un nodevām, *Latvijas Vēstnesis*, 1995, č. 26, dále jen „zákon o daních a poplatcích“), který se použije na všechny daně a poplatky, stanoví, že osoby povinné k dani mohou předložit svoji žádost o vrácení přeplatků daně ve lhůtě tří let od uplynutí lhůty pro platbu těchto daní.
- 7 Článek 18 odst. 2 zákona o daních a poplatcích zakládá povinnost VID kontrolovat přesnost výpočtu uvedených daní a poplatků osobou povinnou k dani a to, zda byly skutečně zaplacený. V souladu s článkem 23 odst. 1 tohoto zákona má VID možnost, odhalí-li daňová kontrola porušení daňových předpisů, provést opravu částky dlužné DPH a uložit pokuty ve lhůtě tří let od uplynutí lhůty k zaplacení této daně.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 8 Dne 7. října 2004 požádala Alstom v souladu s čl. 12 odst. 10 a čl. 12 odst. 11 zákona o DPH o vrácení částek, které během období mezi rokem 1998 a dnem 1. října 2004 neoprávněně zaplatila.
- 9 VID odmítla vrátit DPH ve výši 288 184 LVL a ohledně zbývajících částky ve výši 31 265 LVL rozhodla zahájit šetření. Ve svém rozhodnutí určila, že Alstom překročila lhůtu tří let pro předložení žádostí o vrácení přeplatku daně stanovenou v čl. 16 odst. 10 zákona o daních a poplatcích.
- 10 Alstom podala proti tomuto rozhodnutí odvolání, ve kterém zejména uvedla, že VID měla uplatnit čl. 18 odst. 4 šesté směrnice, který nestanoví časové omezení práva žádat o vrácení přeplatků, a proto vůči ní nemohla uplatňovat promlčecí lhůtu stanovenou čl. 16 odst. 10 zákona o daních a poplatcích.
- 11 Jelikož její žaloba byla zamítnuta jak v prvoinstančním řízení, tak v řízení o odvolání, podala Alstom u předkládajícího soudu kasační opravný prostředek, ve kterém zejména uváděla, že Lotyšská republika, jakožto členský stát Evropské unie, má povinnost provést čl. 18 odst. 4 šesté směrnice do svého vnitrostátního práva a že z judikatury Soudního dvora vyplývá, že členské státy nemohou, jako v projednávané věci, zrušit právo na vrácení přeplatků DPH.
- 12 Augstākās Tiesas Senāts v předkládacím rozhodnutí uvádí, že když VID přezkoumává žádosti o vrácení přeplatku daně, má právo provádět šetření. V takové situaci však musí dodržet tříletou lhůtu stanovenou čl. 23 odst. 1 zákona o daních a poplatcích. Při

nestanovení promlčecí lhůty pro právo osoby povinné k dani žádat o vrácení přeplatků daně odpovídající lhůtě, během které má VID právo vydat na základě daňové kontroly opravný daňový výměr, by VID musela žádosti přezkoumávat ve všech případech. Za těchto podmínek by vnitrostátní právní úprava mohla být zneužívána, jestliže by plátce požadoval vrácení přeplatků DPH za období, u kterého už VID nemá možnost provést šetření.

- 13 Za těchto okolností se Augstākās Tiesas Senāts rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je třeba čl. 18 odst. 4 šesté směrnice [...] vykládat v tom smyslu, že brání zavedení lhůty tří let k výkonu práva na vrácení přeplatků [DPH] (rozdílu mezi odvedenou daní a odpočitatelnou daní) ve vnitrostátní právní úpravě [členského] státu?“

K předběžné otázce

- 14 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda článek 18 odst. 4 šesté směrnice o DPH musí být vykládán tak, že brání právní úpravě členského státu, která stanoví tříletou promlčecí lhůtu pro podání žádosti o vrácení přeplatků DPH neoprávněně vybraných daňovou správou tohoto státu.
- 15 Úvodem je třeba poukázat na to, že ačkoli je pravda, jak zdůraznila společnost Alstom, že článek 18 odst. 4 šesté směrnice výslovně nestanoví takovou promlčecí lhůtu, nic to

nemění na tom, že tato okolnost neumožňuje sama o sobě učinit závěr, že toto ustanovení musí být vykládáno v tom smyslu, že výkon práva na vrácení přeplatků daně nemůže podléhat promlčecí lhůtě.

- 16 Obdobně, jako to platí pro právo na odpočet, by totiž možnost požádat o vrácení přeplatků DPH bez jakéhokoli časového omezení byla jednak v rozporu se zásadou právní jistoty, která vyžaduje, aby daňovou situaci osoby povinné k dani s ohledem na její práva a povinnosti vůči daňové správě nebylo možné časově neomezeně zpochybňovat (rozsudek ze dne 8. května 2008, Ecotrade, C-95/07 a C-96/07, Sb. rozh. s. I-3457, bod 44).
- 17 A dále podle ustálené judikatury při neexistenci právní úpravy Společenství ohledně vrácení neoprávněně vybraných vnitrostátních daní přísluší vnitrostátnímu právnímu řádu každého členského státu, aby zejména určil příslušné soudy a upravil procesní podmínky soudních řízení určených k zajištění ochrany práv, která procesním subjektům vyplývají z práva Společenství, za předpokladu, že tyto podmínky nejsou na jedné straně méně příznivé než ty, které se týkají obdobných řízení na základě vnitrostátního práva (zásada rovnocennosti), a že v praxi neznemožňují nebo nadměrně neztěžují výkon práv přiznaných právním řádem Společenství (zásada efektivity) (viz zejména rozsudky ze dne 17. listopadu 1998, Aprile, C-228/96, Recueil, s. I-7141, bod 18, jakož i ze dne 11. července 2002, Marks & Spencer, C-62/00, Recueil, s. I-6325, bod 34).
- 18 Pokud jde o zásadu rovnocennosti, ze spisu nevyplývá, a ostatně ani nikdo před Soudním dvorem netvrdil, že by promlčecí lhůta stanovená v čl. 16 odst. 10 zákona o daních a poplatcích tuto zásadu nedodržovala.
- 19 Pokud jde o zásadu efektivity, je třeba připomenout, že Soudní dvůr uznal slučitelnost stanovení přiměřených pevných promlčecích lhůt pro podání žaloby s právem Unie, a to v zájmu právní jistoty, která chrání jak poplatníka, tak příslušný orgán veřejné správy (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Aprile, bod 19 a citovaná judikatura).

Povaha těchto lhůt totiž není taková, aby v praxi znemožňovala nebo nadměrně ztěžovala výkon práv přiznaných právním řádem Unie.

- 20 Také v případě otázky, jaká lhůta se považuje za „přiměřenou“, je třeba připomenout, že Soudní dvůr již zejména rozhodl, že dvouletá pevná promlčecí lhůta nemůže sama o sobě v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat uplatnění nároku na odpočet daně vzhledem k tomu, že čl. 18 odst. 2 šesté směrnice umožňuje, aby členské státy vyžadovaly po osobě povinné k dani, aby uplatnila svůj nárok na odpočet daně v průběhu téhož období, během kterého vznikl tento nárok (výše uvedený rozsudek Ecotrade, bod 48).
- 21 Ke stejnému závěru je tím spíše nutné dospět, pokud jde o tříletou promlčecí lhůtu, jako je tomu v projednávané věci, jelikož tato lhůta v zásadě umožňuje každé osobě povinné k dani postupující s řádnou péčí uplatnit práva, která jí vyplývají z právního řádu Unie.
- 22 S ohledem na předcházející úvahy je na položenou otázku třeba odpovědět tak, že čl. 18 odst. 4 šesté směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání takové právní úpravě členského státu, o jakou se jedná ve věci v původním řízení, která stanoví tříletou promlčecí lhůtu pro podání žádosti o vrácení přeplatků DPH neoprávněně vybraných finanční správou tohoto státu.

K nákladům řízení

- 23 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Článek 18 odst. 4 šesté směrnice Rady 77/388/EHS ze dne 17. května 1977 o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu – Společný systém daně z přidané hodnoty: jednotný základ daně, musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání takové právní úpravě členského státu, o jakou se jedná ve věci v původním řízení, která stanoví tříletou promlčecí lhůtu pro podání žádosti o vrácení přeplatků daně z přidané hodnoty neoprávněně vybraných finanční správou tohoto státu.

Podpisy.